

ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK

DEINZE - PASTORIESTRAAT

16 JUNI 2009

David Vanhee

COLOFON

© 2011

© Kale - Leie Archeologische Dienst, David Vanhee

figuren © Auteurs (KLAD), tenzij anders vermeld

layout:

druk- & bindwerk:

verantwoordelijke uitgever:

D. Vanhee

Zquadra, Kortrijk

Kale - Leie Archeologische Dienst

Kasteelstraat 26

9880 Aalter

www.deklad.be

I. Voorwoord

Dit document biedt een bondig overzicht van het vooronderzoek met proefsleuven uitgevoerd op de terreinen van een kleine verkaveling aan de Pastoriestraat te Deinze – Meigem en uitgevoerd door intergemeentelijk archeoloog D. Vanhee van de KLAD.

Aan de hand van dit rapport werd geen PVE opgemaakt gezien het vooronderzoek nauwelijks sporen opleverde.

II. Inhoud

I. Voorwoord	3
II. Inhoud	5
III. Administratieve gegevens	7
IV. Projectomschrijving	9
IV.1 Aanleiding van en opbouw naar het onderzoek	9
IV.2 Tijds kader	9
IV.3 Financieel kader	9
V. Archeologische en historische voorkennis	11
VII. Besluit	15
VIII. Bibliografie	17

III. Administratieve gegevens

LOCATIEGEGEVENS

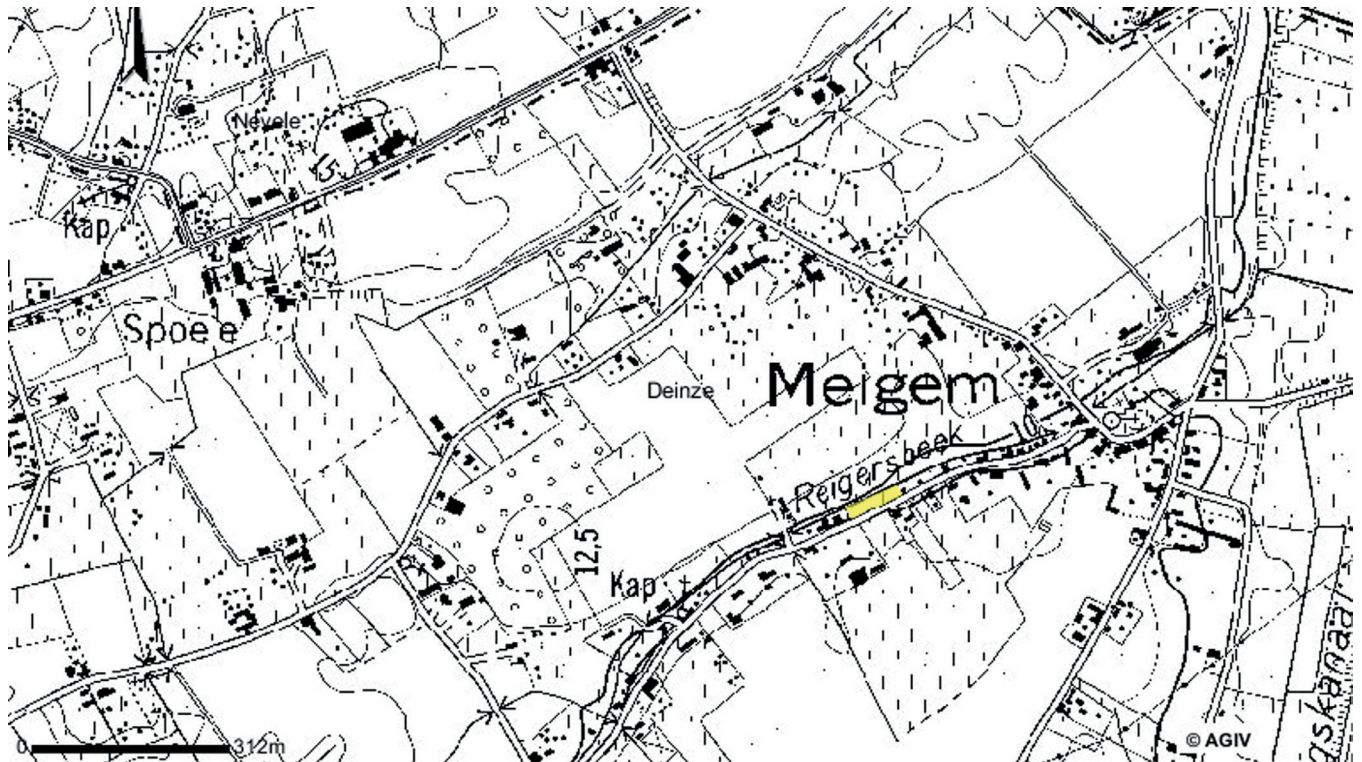
Gemeente:	Deinze - Meigem
Plaats/straat:	Pastoriestraat
Kadastrale gegevens:	Deinze, 9e afdeling, sectie A, nr. 281b en een deel van 286A.

OPGRAVINGSDOCUMENTATIE

Vergunning:	2009/141
Geldig:	29/05/09 – 31/10/09
Naam aanvrager:	David Vanhee
Naam vooronderzoek:	Pastoriestraat
Opgravingscode:	Dnz – Past – VO09
Datum:	16 juni 2009
Te onderzoeken oppervlakte:	ca. 0,32 ha
Algemene methodiek:	vooronderzoek met proefsleuven, tussen de bouwloten

BOUWHEER

De heer Daniel Haelvoet
Beekstraat 15
9800 Deinze
Tel: 09/386 76 81

Figuur 1: Ligging van de verkaveling op de topografische kaart, aan de voet van een lichte helling bij de loop van de Reigerbeek. (© www.agiv.be)

Figuur 2: Luchtfotografisch opname van het plangebied met projectie van de sleuven. (© [google maps](http://google.com/maps))

IV. Projectomschrijving

IV.1 AANLEIDING VAN EN OPBOUW NAAR HET ONDERZOEK

Het project omvat de aanleg van een kleine verkaveling van 8 loten langsheen de Pastoriestraat in Deinze – Meigem. Dit is een gebied met relatief hoge archeologische potentie, aan de voet van een lichte helling langsheen de Reigerbeek.

Het plangebied ligt vrij laag op ca. 10,20 m TAW langsheen de Pastorieweg en ca. 9,30 m TAW vlakbij de Reigerbeek. De bodemkaart van België karteert het gebied dan ook als LFp of natte tot zeer natte zandleembodem zonder profiel.

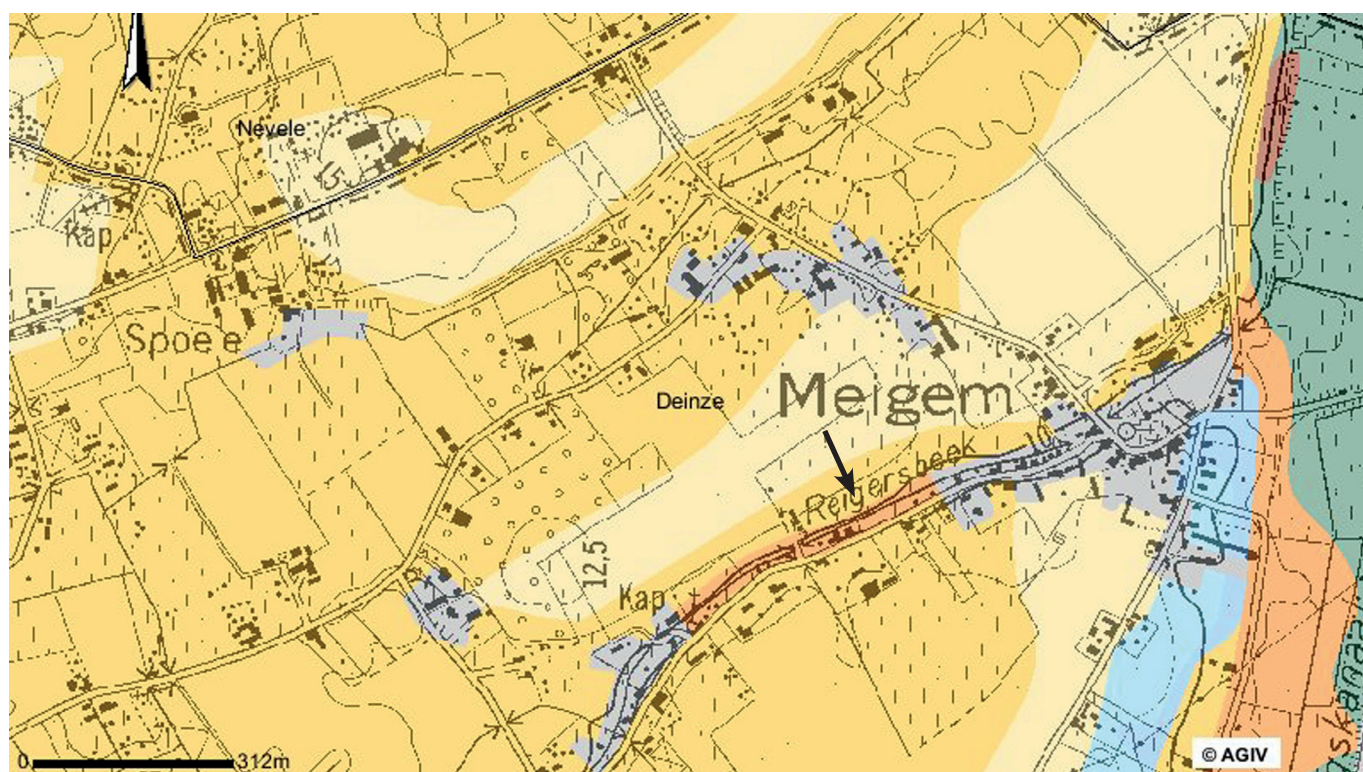
IV.2 TIJDSKADER

Het vooronderzoek ging door op 16 juni 2009.

IV.3 FINANCIËEL KADER

De bouwheer stond in voor de kosten van de kraan. De KLAD stelde de intergemeentelijk archeoloog ter beschikking.

Figuur 3: Ligging van de verkaveling op de bodemkaart. (© www.agiv.be)

Figuur 4: Meigem op de Atlas der Buurtwegen. (© www.gisoost.be)

V. Archeologische en historische voorkennis

Voor de aanvang van het vooronderzoek was er voor het plangebied archeologische niks gekend. De ligging aan de voet van een helling nabij de Reigerbeek maakte de kans echter bijzonder groot dat er op dit terrein archeologische sporen zouden gevonden worden. Achteraf liet de eigenaar en bouwheer weten dat het terrein in de jaren '80 van vorige eeuw het terrein deel uitmaakte van een project van de VLM, waarbij het reliëf was aangepast en de loop van de Reigerbeek was recht getrokken. Dit deed de kans op het aantreffen van archeologische sporen natuurlijk dalen.

Tot op heden zijn de resultaten van landelijk onderzoek voor Deinze en de deelgemeenten echter eerder beperkt te noemen. De oudste vondsten zijn voornamelijk prospectievondsten. Het gaat om enkele geïsoleerde Tjongerspitsen die mogelijk afkomstig zijn van rondtrekkende jager-verzamelaars behorend tot de Federmessencultuur en microlieten die te dateren zijn in het mesolithicum. Voor het neolithicum zijn er meer aanwijzingen van menselijke aanwezigheid. Op sommige plaatsen is er zelfs sprake van meerdere honderden vondsten, zoals in Grammene Westaarde, Gottem Molenhoek, Zeveren Leeuwkenshoek en Bachte-Maria-Leerne Vosselareput. Mogelijk komen deze locaties overeen met de eerste nederzettingen van de landbouwers-herders in de regio uit het 4e tot 3e millennium v.C. (CROMBÉ PH., 2007). Bij de opvolging van een waterzuiveringsinstallatie te Bachte-Maria-Leerne zijn bewoningsstructuren uit deze periode ontdekt (DE CLERCQ W. & VAN STRYDONCK M., 2002). Deze neolithische sites bevinden zich allemaal op de droogste gronden met een lemig zandige tot lichtlemig zandige structuur en in de nabijheid van een beek of rivier (CROMBÉ PH., 2007).

In de meeste deelgemeenten van Deinze zijn circulaire structuren uit de bronstijd ontdekt door luchtfotografie. In Deinze is een dubbele grafcirkel gekend te Jeruzalem. Vlakbij het projectgebied, op de kouter van Gottem zijn op verschillende plaatsen cirkels aangetroffen nabij de Mandelbeek. Op Gottem Molenhoek en op Sint-Anna-Kapel is er zelfs sprake van grafvelden, gezien er meerdere grafcirkels samen liggen. Nog een ander grafveld ligt in Petegem nabij de Rode Poorthoeve (Machelen). Ook te Vinkt, Wontergem (De Bek) en Zeveren (De Haan) zijn cirkels geïnterpreteerd (BOURGEOIS J. & MEGANCK M., 2007). In Meigem werd 1 circulaire structuur gepubliceerd. Het gaat om een enkelvoudige structuur met het toponiem Meerskant. Dergelijke circulaire structuren worden algemeen verbonden met de grafritus uit de vroege tot midden-bronstijd (1.800 tot 1.500 v.C.) waarbij de doden (van de elite) begraven werden onder een grafheuvel, omring met één of meerdere grachten (BOURGEOIS J. ET AL, 1999). Ook het merendeel van deze sites is aangetroffen op de droge zandruggen langs de belangrijke beken en langs de Leie.

Voor de fusiegemeente Deinze zijn er nauwelijks aanwijzingen van sites uit de late-bronstijd of voor de vroege ijzertijd. Voor de late ijzertijd zijn er prospectievondsten van aardewerk op verschillende plaatsen en bij de opgraving van de waterzuiveringsinstallatie te Bachte-Maria-Leerne zijn bewoningsstructuren uit deze periode ontdekt (BOURGEOIS J. & MEGANCK M., 2007).

Voor de Romeinse periode beschikken we over meer gegevens, hoewel het niet vergelijkbaar is met de grote hoeveelheid gegevens waarover we beschikken voor de KLAD-gemeenten Aalter, Evergem, Knesselare of Nevele. Ook hier maken prospectievondsten een belangrijk aandeel uit van de gekende informatie. Zo werden (alweer) op de kouterruggen van Gottem, Grammene en die tussen Vosselare (Nevele), Bachte-Maria-Leerne en Sint-Martens-Leerne verspreide concentraties van Romeins materiaal vastgesteld (BAUTERS L. & VANHEE D., 2007).

Het aantal opgegraven sites is beperkt. Bij de aanleg van een fietspad langs de Wakkense Heirweg werden paalsporen met Romeins materiaal gevonden (BAUTERS L. & VANHEE D., 2007). Bij de opvol-

ging van een Aquafinracé langs de Witte Kaproenenstraat werden een waterput, enkele kuilen en een wegtracé uit de Romeinse periode aangesneden (DE CLERCQ W. & DESCHIETER J., 2000).

Er zijn wel heel wat aanwijzingen van grafvelden uit deze periode in Deinze. In de Astenemolenstraat werden enkele brandrestengraven aangetroffen. Daarbij werd een pot in lokaal aardewerk uit de 1e tot 3e eeuw n.C., enkele losse scherven en een ceramieken spinschijfje gevonden. Ook in de Casselrijlaan, eveneens te Astene, werden twee brandrestengraven gevonden. Ook hier werden enkele grafgraven gevonden waaronder een beker in terra-nigra (50 tot 150 n.C.) en twee ijzeren armbanden. Bij de aanleg van de waterzuiveringsinstallatie te Bachte-Maria-Lerne zijn 5 brandrestengraven ontdekt. Ook in de deelgemeenten Zeveren (Blekerij) en te Grammene (Jeruzalem) zijn brandrestengraven aangetroffen. In de A. Cassimanstraat te Sint-Martens-Lerne werd een relatief groot grafveld met 16 graven aangetroffen. De grafgraven waren uitzonderlijk luxueus. Opmerkelijk is dat ook de graven en grafvelden steeds voorkomen op de hoogste punten in het landschap, nl. de kouterruggen (BAUTERS L. & VANHEE D., 2007).

Ook het aantal sporen na het vertrek van de Romeinen is beperkt. Voor de vroege middeleeuwen zijn er alweer prospectievondsten die her en der werden opgeraapt. Langs de Leersesteenweg zijn 2 rechthoekige kuilen met verschillende fragmenten van een biconus en fragmenten van (een) ijzeren voorwerp(en) gevonden, die mogelijk als Merovingische vlakgraven kunnen geïnterpreteerd worden (DE CLERCQ W., 1998). Bij de opvolging van een Aquafinracé langs de Witte Kaproenenstraat werden sporen uit de volle middeleeuwen aangetroffen (DE CLERCQ W. & DESCHIETER J., 2000).

VI. Resultaten

Uit de onderhandeling met de eigenaar, en dus lang na de adviesverlening, bleek dat het terrein in de jaren '80 van de twintigste eeuw deel uitmaakte van een project van de VLM, waarbij het reliëf was aangepast en de loop van de Reigerbeek was recht getrokken.

De inventarisatie van het terrein werd uitgevoerd door middel van een onderzoek met proefsleuven. Op vraag van de eigenaar, en met de mogelijkheid van een hoge verstoringsgraad in het achterhoofd, werden de sleuven in eerste instantie aangelegd tussen de bouwblokken. Wanneer de resultaten een lagere verstoringsgraad zouden aantonen zouden meer sleuven aangelegd worden, eventueel aangevuld met kijkvensters. Dit laatste bleek echter niet nodig.

Het vooronderzoek bevestigde de hoge verstoringsgraad van het terrein. Overal werden verstoringen met recent materiaal (bouwpuin, plastic, ...) aangetroffen. De bodem was daarnaast erg nat, zoals de bodemkaart voorspeld had (LFp of natte tot zeer natte zandleembodem zonder profiel). Er werden geen archeologische sporen aangetroffen.

Figuur 5: Verstoringen in Sleuf II.

Figuur 6: Verstoringen in Sleuf III.

VII. Besluit

Het vooronderzoek op de percelen (Deinze, 9e afdeling, sectie A, nr. 281b en een deel van 286A) van de kleine verkaveling aan de Pastoriestraat te Deinze - Meigem leverde geen relevante archeologische sporen op. Er dient dan ook geen verder archeologisch onderzoek te gebeuren.

VIII. Bibliografie

BAUTERS L. & VANHEE D., 2007. Het platteland in de Romeinse tijd. In tempore romano. In: *Geschiedenis van Deinze. Deel 3. Het platteland en de dorpen in Deinze*. Pp. 43 - 54.

BOURGEOIS J., MEGANCK M., SEMEY J. & VERLAECKT K., 1999. *Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormige structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen III*. Gent.

BOURGEOIS J. & MEGANCK M., 2007. Bronstijd en ijzertijd. En toen kwamen ze met metalen wapens, sieraden en werktuigen. In: *Geschiedenis van Deinze. Deel 3. Het platteland en de dorpen in Deinze*. Pp. 35 - 42.

CROMBÉ PH., 2007. De oudste bewoners in de steentijden. In: *Geschiedenis van Deinze. Deel 3. Het platteland en de dorpen in Deinze*. Pp. 30 - 34.

DE CLERCQ W., 1998. De vroege Middeleeuwen op het grondgebied van het land van Nevele. In: *VOBOV-info*, 47, pp. 61 - 63.

DE CLERCQ W. & DESCHIETER J., 2000. Deinze. Noodonderzoek op de Aquafin-collector Deinze. Romeinse en middeleeuwse bewoningssporen langs de Witte Kaproenenstraat. In: Bauters L., Cock S., De Clercq W. et al. *Monumentenzorg en cultuurpatrimonium, Jaarverslag van de Provincie Oost-Vlaanderen 1999*. Pp. 136 - 137.

DE CLERCQ W. & VAN STRYDONCK M., 2002. Final report from the Rescue Excavation at the Aquafin RWZI Plant Deinze (Prov. East-Flanders, Belgium): Radiocarbon Dates and Interpretation. In: *Lunula*, 10, pp. 3 - 6.

